ולאמו לגזירה שוה לכדרבי דתניא [א]רבי אומר גבי נזיר במותם אינו מיטמא [א]אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם ואין לי אלא בנזיר בכהן גדול מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג שאין ת"ל שהרי ק"ו הוא ומה אם במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו אין כהן גדול מיטמא לאביו מקום שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו אם זכיתה מהדין מה ת"ל אמו בכהן גדול מופנה להקיש ולדון הימנו גזירה שוה נאמר אמו בנזיר ונאמר אמו בכ"ג מה אמו האמור בנזיר במותם אינו מיטמא [ב]אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם אף אמו האמור בכ"ג במותם אינו מיטמא אבל מיטמא לנגעם ולזיבתם אשכחן כ"ג נזיר מנלן דתניא [1]כל ימי הזירו לה' על נפש [א] מת לא יבא [ב]שומע אני אפי' נפש בהמה במשמע כענין שנאמר [2]מכה נפש בהמה ת"ל על נפש מת לא יבא בנפש אדם הכתוב מדבר ר' ישמעאל אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא יבא בנפשות המטמאות בביאה הכתוב מדבר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין ומה כ"ג שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה נזיר שאין קדושתו קדושת עולם אינו דין שמיטמא למת מצוה לא אם אמרת בכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו תאמר בנזיר שמביא קרבן על טומאתו הואיל ומביא קרבן על טומאתו לא יטמא למת מצוה ת"ל לאביו ולאמו לא יטמא אבל מיטמא למת מצוה או אינו מיטמא לאביו ולאמו אבל יטמא לשאר מתים אמרת ק"ו ומה כהן הדיוט שמיטמא לקרובין אינו מיטמא לשאר מתים נזיר שאינו מיטמא לקרובין אינו דין שלא יטמא לשאר מתי'

הא

לגזירה שוה לכדרבי [א] **דתניא רבי אומר.** לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי נזר וגו' והאי קרא בנזיר כתיב[ב]: **אין לי.** שמיטמא לאביו ולאמו בנגעם ובזיבתם אלא נזיר כ"ג מנין: **אמרת לא יאמר אמו בכ"ג.** שיש לנו ללמוד מן הדין שאינו מיטמא [ג] שהרי ק"ו הוא כו': אין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אלא אם כן ישנו אחיו מאביו: אין כ"ג מיטמא לאחיו מאמו ולא מאביו ולא אפי' לאביו אע"פ שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אלא בשביל שבא מכח אביו: **אם זכיתה מן הדין.** אם למדת מן הדין שאין כ"ג מיטמא לאמו מה תלמוד לומר אמו אלא מופנה כו': **אשכחן כ"ג.** דמיטמא למת מצוה נזיר מנלן: **ת"ל על (כל) נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר.** שלא מצינו שנקרא נפש מת אלא אדם בלבד: **בנפש המטמאה לו לאדם בביאה.** כיון שנכנס עמהם באהל הכתוב מדבר ואיזו זו נפש אדם ולא נפש בהמה וכיון דעל נפש מת לא יבא מדבר בנפש אדם [ג]ומשמע בין קרובים בין רחוקים ולמה חזר הכתוב ואמר לאביו ולאמו אלא לאביו הוא [ד]דלא מיטמא כו': **עד שלא יאמר.** שמיטמא למת מצוה הייתי מביאו מן הדין שנזיר מיטמא למת מצוה מה כ"ג כו' (א) ה): [ג]**נאמרו כללות בכ"ג.** על כל נפשות מת לא יבא ונאמר כלל בנזיר על נפש מת דכל נפש במשמע בין קרובים בין רחוקים מה כלל האמור בכ"ג כו' אף כלל האמור בנזיר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה:

ומה

ולאמו שנכתב בכ"ג לגזירה שוה. לנזיר דכתיב בנזיר לא יטמא להם במותם ודרשינן במותם יתירא דהא כתיב ברישיה דקרא על כל נפשות מת' למה לי במותם לומר לך במותם הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם נראה דעיקר קרא לנגעם איצטריך דס"ד אמינא דמצורע חשיב כמת ולזיבתם נקט אגב נגעם: **ואין לי אלא בנזיר.** שמותר ליטמא לנגעם ולזיבתם: כ"ג מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג. דאינו צריך: ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו. דכתיב לאחיו וסבירא ליה דגמר אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות (דף יז:) הרי עדיפא משפחת אב ממשפחת אם לגבי כהן הדיוט אין[2] כ"ג מיטמא לאביו [מקום] שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו: אם זכיתה מן הדין א"כ מה ת"ל אמו בכ"ג. וא"ת ומה צריך קל וחומר הרי כבר אמר דעל כל נפשות מת אזהר רחמנא אקרובים ועל כרחך כדפרישי' ולאמו נמי בכלל כל הקרובי' א"כ למה כתיב אמו בפירוש על כרחך מייתרא לג"ש וי"ל דאי לאו ק"ו הוה אמינא אע"ג דאסר קרובים מעל כל נפשות מת וכתיב נמי לאביו לאו למעוטי מת מצוה אלא למעוטי אם דמיטמא לה דהוה אמינא דווקא קרובים דמצד האב דגריעי טפי משום דאינה קורבא ודאית אלא חזקה בעלמא אבל אמו דודאי ילדתו ליטמא לה כדאמר לקמן האי סברא ע"כ איצטריך קל וחומר ללמד דאין זו סברא שהרי בכהן הדיוט אנו מחשיבים קורבא דאב טפי מן האם ומהשתא אייתר אביו ואמו בכהן גדול אביו לומר דמיטמא למת מצוה ואמו לגזירה שוה ואם תאמר אכתי מנלן דאביו בא למת מצוה הא איצטריך לגופיה דלא לימא דלאמו למעוטי לאביו דיטמא לאביו דקורבא דאב עדיפא דמתייחס אחריו כדלקמן ונראה לומר דהתנא תפס לדין ק"ו לרווחא דמלתא כק"ו דלעיל והך ברייתא כרבי ישמעאל דבסמוך ולית[3] ליה האי צריכותא דלקמן דאמו ודאי ילדתו דלקמן אליבא דר"ע קאמר ליה אבל לר' ישמעאל בלאו ק"ו אייתר לאמו שהיא בכלל שאר קרובים דאפי' אי נכתב לאביו לא הוה אמינא דלמעוטי אמו קאתי משום דודאי ילדתו דלית ליה הנך סברות דלקמן הלכך כי כתיב על כל נפשות מת כולהו קרובים במשמע אייתר לאביו למת מצוה ואייתר לאמו לגזירה שוה וקל וחומר לרווחא דמילתא: **הכי** גרסינן אשכחנא כהן גדול דמיטמא למת מצוה נזיר מנלן. תימה תיפוק ליה מגזירה שוה דלאמו אמו כמו שאנו לומדים כהן גדול מנזיר לענין נגעם וזיבתם ה"נ ניהדר ונילף נזיר מכהן גדול לענין מת מצוה דאין גזירה שוה למחצה נראה למהר"ף אי לאו דנפקא לן מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא הוה אמינא דכולה גזירה שוה דלאמו אמו אתיא למת מצוה אבל[4] לענין למעוטי נגעם וזיבתם בין בכהן הדיוט ובין בכהן גדול כיון דמצורע איתקש למת דהוה ליה כעוקר קרא ממשמעותיה ע"י ג"ש להכי איצטריך למילף מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא: **כל** ימי הזירו לה' על (כל) נפש מת לא יבא שומע אני נפש[5] בהמה במשמע. אי לא כתיב מת אלא נפש שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה: ת"ל נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר. דבהמה לא איקרי מת אע"ג דכתיב (שמות כא) והמת יהיה לו מת סתמא איקרי נפש מת לא איקרי: **ר'** ישמעאל אומר אין צריך. למעוטי בהמה מנפש מת דהא הוא אומר לא יבא בנפש המטמאה בביאה היינו באהל הכתוב מדבר ואילו נבילה לא מטמאה באוהל: **לאביו** ולאמו. בנזיר כתיב ד' פרטי לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם: לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. מסקנא דברייתא זו דלאביו בא לגלויי על נפש מת דאיירי בקרובין ולאמו לגזירה שוה לכדרבי ולאחיו למת מצוה [א] ומפיק ליה האי[6] סברא כמו שנושא ונותן בברייתא עד דיליף ליה מאחיו אי נמי התנא ידע בטוב דלא נפיק מת מצוה אלא מלאחיו והאי דקאמר לאביו ולאמו הוי כמו [וגו'] ולעולם סומך אלאחיו: **עד** שלא יאמר. קרא בנזיר דמיטמא למת מצוה יש לי בדין בקל וחומר למשמע מיניה דנזיר מיטמא למת מצוה: ומה כהן גדול. שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה. מקרא כדלעיל: **או** אינו. אלא לכך כתיב לאביו ולאמו לומר לך דמותר ליטמא לשאר מתים רחוקים וטעמא איכא למימר דשמא אקרובים אזהריה רחמנא מפני [שמיצר] עליהם וזהו זילותא דנזיר דאיקרי קדוש אבל רחוקים שאינו נעצב עליהם לא אזהריה רחמנא: אמרת ק"ו. [ד]מכהן גדול[7] דעל כרחך סברא זאת לא אמיתית היא שהרי [ב] [בכ"ג] הוא איפכא: [ה]**ועד** שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ"ג. על כל נפשות מת לא יבא: ונאמר כללות בנזיר. על (כל) נפש מת לא יבא מה כללות האמורות בכ"ג וכו' תימה והיכי בעי למילף נזיר מכ"ג לענין מת מצוה והא איכא למיפרך מה לכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו כדפרכינן לעיל ופי' הר"ם דלאו לענין מת מצוה בעי למילף אלא בא לומר דלאביו ולאמו בנזיר מייתר דלגופיה לא איצטריך דלכתוב כללות לחודייהו על נפש מת לא יבא וממילא ידעינן דהיינו קרובים נמי דילפינן להו מכללות דכ"ג [ג] או[8] בלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לנפש לא יטמא בעמיו כו' ושפיר איצטריך לגופיה והאי דקאמר אף כללות דאמרינן בנזיר מיטמא למת מצוה היינו כלומר מיתורא דאביו דלא איצטריך לגופיה וכן מוכח בתר הכי: **האי** מיבעי ליה לאביו ולאמו ממש. שאינו מיטמא

לאביו

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ט סמג עשין רמ:

◆

מוסף רש"י

אבל מטמא הוא. בין נזיר בין כהן לנגעם ולזיבתם. דאינם חשובים כמת הוא לא משום לא יחלל ולא משום לא יטמא (לעיל מג.).

◆

פי' הרא"ש

כל נפשות מת לא יבא בכ"ג כתיב: מטמא לקרובים כדכתי' לאמו ולאביו וגו' לה יטמא: לנגעם ולזיבתם להני אצטריך דסד"א מצורע חשוב כמת ולזיבתם אגב נגע נקט. שכהן הדיוט מטמא לאחיו מאביו. דילפינן אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות. נמצא דעדיפא משפחת אב ממשפחת אם. א"כ כיון דגלי קרא שאינו מטמא לאביו כ"ש שאינו מטמא לאמו: אשכחן כ"ג נזיר מנלן. הוה מצי למימר מג"ש דאמו אמו אלא ניחא ליה לאשכוחיה בגופיה. ת"ל נפש מת ובהמה לא אקרי נפש מת. בנפשות המטמאות בביאה. באהל: לאביו ולאמו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאמו כדי נקטי' דדרשי' ליה לקמן לג"ש. עד שלא יאמר שיטמא למת מצוה יש לי בדין. אבל מטמא הוא לשאר מתים משום דכתיב נזר אלהיו על ראשו הלכך לרחוקים שאינו עציב עליהם כ"כ יטמא. אמרת קל וחומר ומה כ"ג שמטמא לקרובים אינו מטמא לשאר מתים הרי גלה הכתוב שדין הוא שיטמא לקרובים יותר מלרחוקים ומחמת סברא כל דהו אין לנו שיטמא לרחוקים אף על פי שאינו מטמא

מסורת הש"ס

א) לעיל מג., ב) [במדבר ו], ג) שייך לע"ב, ד) גי' א"מ מכהן הדיוט, ה) שייך לע"ב.

◆

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי הַזִּירוֹ לַיְיָ עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא: במדבר ו ו

2. וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: ויקרא כד יח

◆

נוסחת הריב"ן

א) לגזרה שוה לכדרבי משום האמור בנזיר דתניא כו': ב) לא שהרי: ג) ומשמעו: ד) דאי: ה) ועדיין עד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מטמא למת מצוה דנאמר כלל בכ"ג על כל נפשות מת כו':

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עד שלא וכו' כ"ג כו' הס"ד ואח"כ מ"ה ועד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מיטמא למת מצוה דנאמר כלל בכ"ג על כל:

◆

גליון הש"ס

גמ' שומע אני אפי' נפש בהמה. עי' חולין דף כא ע"א:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מת) תו"מ (ועי' תוס'):

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה לאביו וכו' ומפיק ליה האי סברא כמו. מן תיבת ומפיק עד כמו נמחק וצ"ל ולא מפיק ליה עדיין האי סברא כיון שנושא וכו' כצ"ל א"מ: ב] ד"ה או אינו וכו' שהרי בכה"ג. תיבת בכה"ג נמחק וצ"ל בכהן הדיוט. א"מ: ג] ד"ה ועד שלא יאמר כו' דכ"ג או בלך. כ"כ עיין א"מ דמוחק כל זה מן או בלך וכו' עד ע"כ אוקמי' אכללא דכ"ג ועשה מן הכל דבור אחד:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל על נפש מת. 2. נ"ל ואפ"ה אין. 3. נ"ל דלית. 4. נ"ל אבל לא. 5. נ"ל אפילו נפש. 6. נ"ל ומפיק ליה מהאי. 7. נ"ל הדיוט. 8. מתיבת או עד תיבת לגופיה אין כאן מקומו אלא הוא דיבור בפנ"ע ושייך אחר דיבור זה.